
Cömertlik Sahneleri

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.
Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Musa aleyhisselam zamanında İsrailoğulları'ndan birisi bir cinayet işlemiş. Bakara suresinin 67. ile 71. ayetleri arasında bu cinayete ait bir ayrıntıyı Allah Teâlâ bize Kur'an düzeyinde bir ders şeklinde anlatıyor.

Rivayetlere göre amcası zengin olan birisi, amcasının vârisleri olmadığı için amcasını öldürüp malına el koymak istemiş. Amcasını öldürmüş, sonra da başka bir sülaleye 'amcamı öldürdünüz' diye savaş açmış. Biz öldürdük öldürmedik derken iş sülale kavgasına dönüşmüş. Bildiğimiz kan davası. Musa aleyhisselama müracaat etmişler. Çok büyük bir kavga olacak bize hakemlik yap, demişler. Olayın bu bölümünü Bakara suresinden öğreniyoruz.

Musa aleyhisselama vahyetmiş ki: Bir inek kessinler, o ineğin kesilmesiyle beraber bu olay çözülecek. Musa aleyhisselam onlara demiş ki: Allah, bir inek kesmenizi emrediyor. Cevap olarak İsrailoğulları, "sen bizimle alay mı ediyorsun? Biz sana bir cinayet oldu, hakemlik yap aramızda diyoruz. Sen bize inek kesin diyorsun" dediler. Sonra Musa aleyhisselam, "bu Allah'ın emri, öyle olması gerekiyor" deyince; "o zaman Allah bize söylesin, biz bu ineğin bir şey anlamadık" demişler. Yani kaç yaşında olacak inek, yaşlı inek mi istiyorsun, düve mi istiyorsun? Allah Teâlâ buyurmuş ki: "Orta boyda bir inek olsun. Ne genç olsun ne ihtiyar olsun." Bunun üzerine demişler ki, ne renk olsun inek? Kur'an'dan öğreniyoruz.

Allah Teâlâ bunu açıklamış onlara. "Tarlada-tarımda kullanılacak bir inek mi, sulama ineği mi, süt ineği mi? Ne tür bir inek istiyor Allah?" demişler. Allah Teâlâ onu da izah edince "E bari keselim" demişler. Tarif edilen gibi bir tane kesmişler.

Allah Teâlâ onların lehine iki sülalenin kavga etmemesi için onlara çare üretiyor, onlar işi yokuşa sürüyorlar. Rengi ne olsun, boyu ne olsun, boynuzlu mu olsun... Kendi işleri için olan, kan akması için olan bir hadiseyi bile yokuşa sürmüşler. Yahudi budur. Bu idi, budur. Kıyamete kadar böyledir. O hiçbir şeyi insanî duygulara uygun düzeyde yapmaz. Yapamaz. Tıynetini buna müsait değil. Merak ettiyse eğer, sadece bu olaydan Yahudiliği çözebiliriz. Sadece bu olaydan, Allah'ın kitabı Kur'an'ın hemen ikinci suresinde, Kur'an'ın birinci cüzünün daha yarısına gelmeden Allah Teâlâ yarım sayfa, bir inek kesmek için peygamberlerini ne kadar fazla uğraştırdıklarını anlatıyor. Sonra o ineği kestiler, ineğin bir et parçasını Musa aleyhisselam, "götürün, ölünün üstüne koyun" dedi.

Götürdüler, ölünün üstüne o ineğin bir parça koydular. Allah'ın izniyle maktul kalktı, beni yeğenim öldürdü, dedi. Sonra yine öldü o adam. Böylece cinayet çözülmüş oldu. Cinayetin çözüldüğü çözümediği önemli değil. Yahudiler'in yani İsrailoğulları'nın Allah Teâlâ'nın bir emrine karşı nasıl direndiklerini ve nasıl konuyu eğlenceye dönüştürdüklerini, Allah'a itaatlerini sadece tek bir örnekten inceliyoruz. Onu orada bırakalım. İbrahim aleyhisselama dönelim kardeşler.

İbrahim aleyhisselam uzun yıllar çocuk sahibi olamadı. Hanımı ve kendisi çocuk hasretiyle 85 yaşlarına geldiler. Sonra Allah Teâlâ o yaştan sonra onlara çocuk verdi. Bildiğiniz gibi İsmail aleyhisselam oldu. İsmail aleyhisselamı 85 yaşından sonra evlat olarak gördü İbrahim aleyhisselam. Bir baba evleniyor, 20 yaşında. 21 yaşında bir çocuğu oluyor da onu öpmeye bile kıyamıyor. Nerdeyse onun nefes alışımını bile dikkatle ve imrenerek, severek izliyor. Bir de bir babanın 85 yaşlarına kadar bir çocuğu ne kadar özleyeceğini, baba olamamanın ne büyük bir hasret olduğunu tatmayan elbette uzaktan bilir. Ama bilen için büyük bir hasret-

tir bu. İbrahim aleyhisselam ileri yaşında, bizim için ölüme yaklaşılan bir yaşlarda çocuk sahibi oldu.

Bir gece rüyasında İsmail aleyhisselamı kesmek gerektiğine dair rüya gördü. Sabahleyin kalktı, oğlu İsmail'e -İsmail de henüz 50 yaşında değil, yürümeye yeni başlamış, 5-6 yaşlarında bir çocuk- dedi ki, "yavrum, rüyamda seni kesmem gerektiği bana anlatıldı." Koyun gibi yatırıp kesecek. Çocuk dedi ki: "Baba sana madem böyle emredildi, tereddüt etme, ben sabrederim." Kurban bayramındaki bir koç gibi aldı çocuğunu kesmeye götürdü. Allah Teâlâ imtihan ettiğini, onu kesmeye gerek olmadığını söyledi sonra ona. Ama İbrahim aleyhisselam bıçağı ve çocuğu eline almıştı.

Biraz önceki inek olayına tekrar dönelim. Kur'an-ı Kerim birinci suresini Fatıha suresi diye başlatır. Fatıha ne demek? Açılış. İkinci suresi ne suresi? Bakara suresi. Bakara ne demek? İnek. Kur'an-ı Kerim'de bu Bakara suresinin yani ineği anlatan surenin, Kur'an'ın sayfalarını açınca karşımıza çıkan sure olması nedendir? Ders. Çünkü Kur'an ders kitabıdır. 'Bismillâhirrahmânirrahim' deyip açılış yaptın mı karşına bir inek çıkarıyor Allah Teâlâ. Ama bu inek sütünü sağdığı bir inek değil. Allah Teâlâ'nın bir emrine karşı laim bir milletin nasıl direttiğini, bir fedakârlık gerektiğinde ahırdan bir ineği alıp kesmeye bile zorlanmış bir milleti Allah bilelim, hem Kur'an düzeyinde bilelim diye surenin içine koydu, sonra o surenin ismini de o ineğe koydu. İneği surenin başlığı yaptı.

Müslümanlar gün olur da Allah için yapmanın, Allah emrederse yapmanın yerine getirilenin ne kadar değerli olduğunu anlayamazlarsa sadece bir inek dersi bile Müslüman'a yetsin istedi Allah Teâlâ. Sonra aynı Kur'an, başka surelerinde ahırdan bir ineği al da onu al kes değil, yatağından yavrunu al, 85 yaşından sonra babası olduğun yavrunu al, götür kes diyen Allah'a "peki ya Rabbi" diye baba-oğul nasıl teslim olduklarını da Kur'an anlatıyor. İşte Müslümanlık bu, ders bu. Bizim nasıl kulluk yapacağımızı anlatan mesaj bu. Bir tarafta ahırdan ineğini alıp kesmeye bile yanaşmayan, rengi ne olacak, boyu ne olacak, boynuzu ne olacak diye peygamberle, çocukla konuşur gibi konuşma cüreti gösteren seviyesiz bir millet; öbür taraftan 100 yaşına yakın günlerinde 10 yaşını bile bulmamış çocuğunu bir koç gibi kesmeye hazır bir baba ve o babaya "Allah'ın emrini geciktirme" diyen bir çocuk. Ve işin garipliği: Yahudiler, İbrahim aleyhisselamın torunları. Musa aleyhisselama bu çıkışı yapanlar başka bir ırktan değil. Onlar da İbrahim aleyhisselamın torunları.

Kimin baba kimin torun olduğuna bakma sen. Kimin Allah'a peki dediğine bak. "Baba sabredeceğim merak etme, kes beni dedi." Çocuk mu? Öbürleri mi çocuk bu mu çocuk? Bu iki hadise hepimiz için büyük bir ders kardeşler. Biraz sonra örneğini vereceğimiz fedakârlıklar, cömertlikler ve yürekten gelen bağışlar konusunda bu iki ders kıyamete kadar kalsın diye Allah'ın kitabında yer buldu. Beni İsrail, ahırlarından bir inek çıkarıp Allah için feda edemediler. Kendi menfaatlerine olduğu hâlde. Kendi olayları çözülecek, aile kan kavgası önlenecek diye Allah onlara çare olarak bunu gösterdiği hâlde. Öbürü de ahırdan değil yatağından uyuyan bebeğini kaldırdı, koç gibi kesmeye götürdü. Baba mı değerli oğul mu değerli; bu işte insanın aklı duruyor. "Kalk oğlum, seni kesmem gerekiyor" diyen İbrahim'e mi hayran olacaksın, "Allah'ın emrini geciktirme" diyen İsmail'e mi?

Kardeşler, insan vicdanını, aklını biraz zorlayıp da düşünecek olsa; bakınız, bir babanın Allah yolunda mesela şehit olması, evladını şahadete göndermesinden zordur diyebilir miyiz? Hayır. Evet, insanın canı değerli filan ama bir baba için gerektiğinde ölümü göze almak, kendisinin ölümünü göze almak, oğlunu öldürmekten çok daha kolaydır. Doğru olan budur. Dışarıdan "öldür oğlunu git" gibi gelir. Öyle değil. Baba olunca, anne olunca insan evladı için ölüyor, evladını öldürmüyor. İbrahim aleyhisselama Allah, "sen kendini keseceksin" deseydi, İbrahim aleyhisselam için daha kolaydı imtihan. Benzer şeyi ona yaptı Allah Teâlâ.

Başka imtihanlar da yaptı ona Allah Teâlâ, hepsini kazandı İbrahim. Kolay değil; kıyamete kadar bütün insanların şerefli bir örnek olarak gördüğü İbrahim olmak kolay değil. Düşüğün ateşin bile serin selamet olacağı İbrahim olma süreci böyle kazanılıyor. Bu fedakâr-

lıkla, “kalk yavrum, seni Allah için kesmem gerekiyor” diyen babaya ateş bile dayanmıyor ondan sonra. Ateşi bile böyle yaktı İbrahim. Ateş onu niye yakamadı? Çünkü o daha önce ateşi yakmıştı. Yüreğindeki Allah sevdası, henüz 10 yaşına gelmemiş yavrusunu bir kuzu gibi kesmeye cesaret etmesi ve bundan fedakârlıkta asla tereddüt etmemesi, yakan ateşi de söndürmüştü. İşte İsrailoğulları, ki İbrahim aleyhisselamın torunlarıdır onlar, işte İbrahim a.s... İkisi de Kur'an kıssası ikisi de Allah'ın kitabından. Herhangi bir menkıbe değil. Keloğlan hikâyesi değil bu. Bu filan tarihî olayın yorumu değil, bu Allah'ın “benim sözüm” dediği sözlerden bir tanesi. Kur'an-ı Kerim'in Bakara suresinin konusu bu.

Henüz ibadetler anlatılmadan, namaz anlatılmadan, oruç anlatılmadan, hac anlatılmadan, cihat ayetleri anlatılmadan önce bir ineği kesemeyen tembelleri, Allah'a bir ineği bile feda edemeyen seviyesizleri anlatıyor Allah. Sonra bakıyorsun namaz ayeti, oruç ayeti... Be- dir, Uhud sonra geliyor. Bakara suresinde, Al-i İmran suresinde cihat var. Ama önce şu, Allah'a bir inek bile feda edemeyenler, bir ineği bile ahırından çıkaramayanları tanıyanlar “Allah için cihat edin” sözünü anlayabilir. İnsanın karakersizliğinde bu seviyesizlik var demek ki. Ama aynı insan, bütün insanlığın medar-ı iftihar olan İbrahim'i de şerefle anmalıdır.

Bu iki tablo kardeşler, biri sağ gözümüzde biri sol gözümüzde dursun. Ahırından bir inek bile çıkaramayan seviyesizlerle, uyuyan yavrusunu koç gibi alıp kesmeye götüren iki insanın farkını kendimize ders olarak çıkaralım.

Kardeşler, Allah Teâlâ'nın bizi sadece “iman ettik” diye beyanname vererek müminler listesine koymayacağını, muhakkak deneyeceğini, denemeden kimsenin sözle beyanına güvenmeyeceğini çok açık bir şekilde Kur'an-ı Kerim de beyan ediyor. Sözünde doğru olanları, iman ettik sözünü doğru söyleyenleri, yüreğinden söyleyenleri görecektir Allah. Çaresi yok bunun. “He he, biz Müslüman'ız...” Böyle beyanların çok bir değeri yok. İlla ispat edilecek bu. Bu ispat sabah namazına kalkmaktır. Bu ispat ramazanda oruç tutmaktır. Bu ispat Beytullah'ın etrafında tavaf etmektir. Bu ispat bütün olarak bakıldığında yani “ben müminim, ben Allah'a iman ediyorum” deyip istikamette olma ispatı fedakârlıklarda da görülmelidir.

Fedakârlık sadece malda değildir. Hani biz “Allah için vermek” deyince aklımıza sadece cami yaptırınları, İslam ordusuna silah temin edenleri, zekât verenleri düşünüyoruz. Hayır efendim. Mal, Allah'ın kulundan istediği şeylerden ya da fedakârlık-cömertlik ölçümü yaptığı şeylerden sadece bir tanesidir. Mal sadece tek bir imtihan çeşididir. Mal imtihan çeşitlerinden bir tanesidir sadece. Dön peygamber aleyhisselamın hadis-i şeriflerine, dön bak, dön bak; bak, tebessümü sadakadan sayıyor. Nedir tebessüm? Gülen bir yüzü öbür mümine göstermek. Osman İbni Affan, Tebuk ordusunu donatacak malı getirdiğinde ona sadaka demişti. Hanımın güler yüzle kocasını karşılamasına da sadaka diyor. Mümin kardeşine selam verip güler bir yüzle hatırını sormaya da sadaka diyor. Osman İbni Affan kırk bin kişilik orduyu donatmıştı, “Osman kazandı” demişti, sadaka verdi çünkü. Bir kişilik, bir kişilik bir karşılama törenine, tek bir mümine tebessüm edip güler yüz gösterene de sadaka diyor.

Demek ki infak, cömertlik, fedakârlık, hoşgörü, vermek, veren el olmak, sadece malda değil malla vermek, malda cömertlik göstermek, malda Allah'ın rızasını aramak, işlerden bir iş ve cömertliklerden bir cömertliktir sadece. Tebessüm edebilen de Allah için iş yapanlar arasındadır. Bunun için biz, Allah için yapılacak cömertlikleri sadece infak etmek, sadaka vermek, akrabaya ev almak, fakirlere ayakkabı almak, yetimlere elbise almak diye kesinlikle düşünemeyiz. Bir müminin mışıl mışıl uyuduğu uykusundan diğer mümin için yaptığı fedakârlık da cömertliktir. Çünkü mümin bir uykuda uyurken hiçbir borcun olmadığı hâlde bir müminin hatırı için, bir insanın hatırı için hatta ve hatta ahırındaki hayvan için bile uykunu bölmek, o saatte beş yüz bin lira çıkarmaktan daha zor bir insan için. Derin uyurken insan şehvetinin bile etkisini kaybediyor. Uyurken insan ne erkekliğini ne kadınlığını da hatırlamıyor. Uykusu bu kadar ağır. Uykudan bir saati Allah için vermek on bin, yüz bin lira vermekten daha zor aslında.

Bunun için fedakârlık, cömertlik sadece ve sadece mal vermek değildir. Yeri geldiğinde uykundan verebiliyor musun, sen de cömertsin. Seni de Allah seviyor demektir. Çünkü seni imtihan ederken Allah, malın olsaydı bu maldan verip vermediğine bakarak imtihan edip cömert misin değil misin diye bakacaktı. İsrailoğulları'nın cimriliğinden sende var mı, İbrahim'in soylu soyundan mısın sen; onu Allah malda görmek isteyecek. Ama seni bir de uykunda test etmek ister Allah, tam uyuyacakken ya da derin uykudayken akrabalarından birisi arayıp "çok sancım var, beni filan doktora ulaştırabilir misin" dediğinde, "sabahleyin gideriz" mi diyeceksin, peki deyip pijamanı çıkarıp pantolonunu giyip o saatte uykunu feda ederek İbrahim'in torunlarından mı olacaksın; görmek ister Allah seni. Ben devlet miyim, Kızılay'a git diyebilirsin, bu senin hakkın. Ama sadaka neydi, borcun olmadığı hâlde vermektir sadaka.

"Zekât değil, mecbur muyum ben cami yaptırmaya" diyebilirdin sen, ama Allah için verme cüreti ve fedakârlığı gösteriyorsun ya yeri geldiğinde müminlerin sana ihtiyacı olur diye yahut da filan vakfa hizmetin daha iyi olur diye dedelerinden kalma toprakta, işin gücün dükkânın yerinde olduğu hâlde, bir kamyonu eşyalarını toplayıp da filan şehre gidiyorsun ya sen, Mekke'den Medine'ye gidenler gibi görür seni Allah o zaman. Aslında namazın farzı gibi, zekâtın farzı gibi bir şehirden öbür şehre gitme diye bir farz yok. Bu bir nafîle türüdür. Bu bir sadaka türüdür. "Biz imtihan etmek isteyip de terk edin topraklarınızı hadi bakalım, ya da kıyın canınıza bakalım desek, yapamazlar bunu." Allah buyuruyor. Bunu münafık yapamaz. Çok az bir kimse böyle bir cüret gösterebilir. Ama mümin... Mümin ta İbrahim aleyhisselamdan kalma dedesinin toprağı olan Mekke gibi mübarek bir yeri arkasına bakmadan terk edip Yesrib'e gitti. Mümin böyledir.

Cömertlik sadece mal vermede değil. Vatan terk etmek de şehir terk etmek de evini terk etmek de bir cömertlik türüdür, âlâ cömertlik türüdür. "Alın bu parayı beni rahat bırakın" da diyebilirdin, "ben de geliyorum, paramı da veriyorum" dediğin zaman, Allah seni Ebu Bekir'lerin listesine koyacak demektir. Yirmi tane Kur'an kursu yaptıranı gösterme bana, çocuğunu yatağından kaldırıp bu çocuk Allah'ın kitabını ezberleyecek diye medreseye götüren anneyi babayı göster, İbrahim'in torunu diye onu alınından öpelim o zaman. Ben nice Kur'an kursu yapmış insanlar bilirim, kendi çocuğunu oraya koymamış; onun çocuğu koleje gidiyor. Fakirlerin çocukları için Kur'an kursu yapmış. İbrahim öyle yapmadı, fakir bir çocuğu alıp da Allah'a kurbanla götürmedi. Seksen beş yaşından sonra babası olduğu çocuğu aldı, Allah'a götürdü. Ama Allah da kabul etti tabii.

İbrahimlik bu, İsrailoğlu olmak da o. Şu iki sahne var ya, artık Kur'an-ı Kerim'de başka bir şey olmasa, cihadı, infakı, cömertliği anlatan hiçbir ayet olmasa da sadece şu İsrailoğulları'nın pintiliğiyle şu İbrahim aleyhisselamın şerefli, haysiyetli, Allah deyince akan suları durduran heyecanı ve samimiyeti olsa, sadece bu iki şey olsa Kur'an'da, Allah ne istiyor neyden de hoşlanmıyor; bunu anlayacağımız kadar bilgi var demektir. Başka bir örneğe ihtiyaç yok. Ebu Bekir'in cömertliğine filan ihtiyaç yok.

İşte İbrahim; peygamberler babası, duası makbul, Halilullah, Allah dostu nasıl olunmuş. Önce evlat sevgisi yakıyordu yüreğini, o yakan yüreğe rağmen feda etti çocuğunu. Çocuk da "korkma baba, sabrederim ben" dedi. Mübarek, sünnet olmaya mı sabreliyordu sanki. Sünnet olmaya mı sabreliyordu, koyun gibi kafası bedeninden ayrılacaktı. Şimdi biz kurban bayramlarından önceki vaazlarda, kurban kesmenin aslı budur diye hikâye olarak bunu dinliyoruz. Her gün bir kurban bayramıdır aslında, her gün bir kurban bayramı, her gün İbrahim'in bir mesajı geliyor.

Kardeşler, biz mal şehveti taşıyoruz, bu mal şehvetinden dolayı Allah Teâlâ bizi imtihan ediyor. Verin bakayım, beni mi çok seviyorsunuz malı mı çok seviyorsunuz, diye test ediyor. Bizde sade mal sevgisi mal şehveti yok ki, uyku sevgisi uyku şehveti de var. Uykumuzdan fedakârlık yapıp teheccüde kalkıp kalkamayacağımızı da görmek ister. Sabah namazına kalkarken "Rabbim çağırırdı" deyip, yatağı diken gibi görüp yataktan fırlayıp fırlamayacağımızı da görmek ister. Gece yarısı bir müminin ihtiyacı için kalkıp kalkamayacağımızı gör-

mek ister. Sadece Allah rızası için; ticari bir maksat yok, maddî bir menfaat yok, Allah rızası için akşam gidip, sabaha kadar bir yolda gidip orda bir hizmeti görüp aynı yerde bir gün otelde kalmadan uykusuz uykusuz gelip gelmeyeceğimizi görmek ister. Uykun mu değerli, akiden mi değerli? Senin ibadet anlayışında, gerektiğinde uyku bile Allah için verilir, düşüncesi var mı yok mu görmek ister Allah Teâlâ. Sadece uykuda da değil.

Yemek de var. İyi yemek, kaliteli peynir yemek arzunu da biliyor Allah. Bakalım “bir ay biz ucuz peynir yiyelim, ucuz zeytin yiyelim, bal almaya başla başka bir katık almaya başla da beşte bir artıralım kalite farkından, o beşte biri de filan komşumuza götürelim, bir ay böyle bir fedakârlık yapalım”, yani sadece peynirin üçlüğünden ikiliğine düşüp düşmeyeceğini görmek ister Allah. Yoksa tıka basa Karun sofrası gibi sofraya oturup da iyice doyduktan sonra geviş getirirken “ya Afrika’da hiç bulamayanlar var, şükürler olsun ya Rabbi” deyip Yahudi komikliğine, İsrailoğulları’nın komikliğine düşüp düşmeyeceğini görmek ister Allah.

Geviş getirecek kadar ye ye, sonra da Müslüman ya, çok takva adam ya, “Allah’ın ne kulları var, Afrika’da aç geziyorlar...” Ne basiret maşallah. Ne anlayış, ne idrak. Böyle deme bari. Senin artırdıkların, sadece lavaboya dökülmek üzere bıraktıkların Afrika’da bir kişiyi doyurur. Bu bir düşünce tarzı değil, Allah senin yemeğinden de ne kadar fedakârlık yapmak durumunda olduğunu görmek istiyor.

Kardeşler, her değerli şey, fedakârlık gerektiren şeydir. Senin gözünde değerli nedir? Mesela hanımların gözünde en değerli nedir? Hacerü’l-Esved’den daha değerli nedir? Evinin herhangi bir mobilya parçası. Perdenin kenarındaki bir dikiş. Onun koltuğunun üstüne koyduğu oturmak için midir toz almak için midir belli olmayan bir bez parçası, çok değerlidir. Çok değerlidir. Bundan fedakârlık edip etmeyeceğini Allah görecektir. Zengin bir insanın ikide bir torbalar dolusu para vermesi bir zaman sonra fedakârlık değildir artık. O da görüyor ki poşeti doldurup bir vakfa götürdün mü Allah, torbayla doldurup geri getiriyor sana. Artık onu Allah uykusunda da görmek ister, çoluk çocuğundaki fedakârlıktan da görmek ister. İster ki Allah, bu yirmi tane imam hatip, beş tane Kur’an kursu yaptırmış, yirmi de cami yaptırmıştı ama bir gün de çocuğunun elini tutup “gel yavrum, gel seni Kur’an eğitimi görmek üzere götüreyim” deyip o makam arabalı şoförü de çocuğu da alıp fakir fukaranın çocuğunun yanında oturacak mı mescide, onu da görmek ister Allah. Çünkü para vermesi sıradanlaştı. Bakalım çocuğu üzerinde fedakârlık yapabilecek mi? Evler değerli. Bakalım evimizi Allah için açabiliyor muyuz?

Kardeşler, hepimiz Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabının Yesrib’e hicret edip orayı münevver Medine yaptıklarına dair hikâyeyi çok iyi biliyoruz. Tarih bunu biliyor ve ne büyük bir meşakkat o. Mekke’yi nasıl terk ettiler, ne büyük ölümcül tehlikelere katlanarak o yola düştüler, bunu da biliyoruz. Ama büyük bir gerçeği hepimiz aklımıza koyalım: Ensar olmasaydı kimse muhacir olamayacaktı. Asıl fazilet Ensar’a aittir. Kimsenin bir mezar yeri bile veremediği zamanlarda tarlalarını ortadan mertekler koyup ikiye böldüler. Sanki şirket ortağı gibi “burası senin kardeşim” dediler. Daha ileri gittiler, Allah’ın emri olmadığı hâlde, böyle bir kural olmadığı hâlde “iki hanım var, beğen birini boşayayım, kadınsız kalma” dediler. Şeriatta böyle bir şey olmadığı hâlde.

Ensar vardı da Muhacir çıktı ortaya. Bu Peygamber aleyhisselamin da duygularında böyledir. Bir ara şeytan; Ensar’a, Medineli müminlere “bu Muhammed sizi bırakıp gidecek, sizden istifade etti, emdi sizi gidiyor şimdi” dedi. Onlar da insandılar, hafif kanar gibi oldular buna, esef ettiler. “Yani biz bu yüzden düşmanlar edindik, bütün dünya bizi Medineliler olarak kötü bildi. Şimdi bizi bırakıp gidecek...” Böyle bir şey diyen olmadı ama şeytanın işi ne; vesveseyi üretti. Sonra bu Peygamber aleyhisselamin kulağına gitti, baktılar ki mesele büyüyor. Muhacirler, yani Mekkeliler işlerini bitirdiler, istifade ettiler gidiyorlar, gibi bir hava oldu.

Kardeşler, aleyhisselam Efendimiz Ensar’ı bir yere toplayıp ne dedi onlara? “Ben Ensar’dan biri olarak kalmak istiyorum” dedi. Neden? Çünkü Ensar, Allah onlardan razı ol-

sun, olmasaydı -evet Allah başka sebep yaratacaktı, başka bir Ensar çıkacaktı bir yerden ama onlar bağırılarını, evlerini, bahçelerini ve dillerini, gözlerini Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mekkeli muhacirlerine açmasalardı ne yapabilirdi ki müminler, daha önce Habeşistan'a gidildi, sadece Necaşi hoş geldiniz dedi. Habeşistan halkı müminleri bağrına basmadı, devlet misafiri olarak orada durdular, protokol gereği orda kaldılar ve hicret orda filizlenemedi. Ama Medine'nin fakirleri yüreklerini açınca Necaşi'nin sarayında on küsur sene muhacir olarak kalanların, on senede yapamadığını, beceremediğini Medine'de Sad bin Ubade, Musab bin Umeyr başardı. Yüreğimiz seninledir dedi fakir delikanlılar. Üç sene sonra şirkin başının ezildiği bedir çıktı ortaya.

Aslında büyük bir servet vermediler, Medineliler mal fedakârlığı yapmadılar, çuval-lara altın toplayıp Peygamber aleyhisselama getirmediler, onlar da fakir fukara insandılar. Ama ne yaptılar; biz seniniz ya Resûlullah, dediler. Bedenlerden fedakârlık gerektiğinde, bedenlerinin cömerti oldular. Çocuklarının fedakârlığı gerektiğinde tıpkı İbrahim aleyhisselam gibi aldılar Enes'i, "hizmetçi olarak sana getirdim ya Resûlallah" dediler. Enes vermek gerekiyordu, Enes verdiler. Cömertlik ne gerekiyorsa senden, onu yapmanın adıdır. Çok mal cömerti, evine girdiğinde despot! Yani bir tebessümü, bir gülücüğü çocuğundan acıyor, eşinden acıyor; bu cömert değil. "Ama yaptırdığı caminin açılışından gelmiş?" O mal infakı yapmış, bazı pintilik çeşitleri yüreğine sinmiş bunun. Bir selam bile, bir selam bile cömertlik veya pintilik işaretidir. Bir tek selam, 'esselamualeyküm' demek bile, onu söylerken dahi 'esselamualeyküm' deyip yani "Allah'ın güven ve afiyeti seninle olsun" derken, 'selamunaleyküm' deyip afiyet versin deyip de bir afiyeti bile kısa kısa veriyorsun. Hani paranın da en eskisini veriyor ya insan, verirken aman yenisi bende kalsın, selamı bile eskisinden veriyorsun sen.

'Esselamualeyküm' diyemiyorsun, 'selamunaleyküm.' Ne 'selamunaleyküm?' Bu selam mı ya? Selam Allah'ın adı değil mi, Esmâ-i Hüsnâ'dan değil mi? Pinti pinti. İbrahim aleyhisselama giden sisteminde sıkıntı var onun, nasıl adam Resûlullah aleyhisselamın torunlarını omuzlarına koyduğunu görüp de "biz böyle yapmayız ya Resûlallah, öyle on oğlum var, hiç şımartmam onları" dedi. Despot adam, her birini general yetiştirecek zaten. O hiç çiftçi yetiştirir mi çocuğunu... Ne buyurmuş aleyhisselam Efendimiz: "Senin kalbinden Allah merhameti aldıysa ben ne yapayım."

Sana ben n'apayım, Allah senin kalbini boşaltmış. Merhamet yok sende. Bir de ilan ediyorsun, hiçbir çocuğunu kucağına almamış. Cimrilik sadece parayı kısma değildir. Sevgi kısılması da cimriliktir. Sevgini kısıyorsun sen. Çocuğuna eşine sevgini kısıyorsun. Sadece gezmeye giderken "canım, yavrum" diyorsun. Misafir gelince mübarek, bu kadar nazik, en iyi edebiyatlı cümlelerle, "yavrum bize bir bardak su getirir misin" diyorsun. Misafirler gittikten sonra emir eri gibi çağırıyorsun çocuğu. Sevginde riyakârlık var, sevginde cimrilik var. Sadece para vermek cömertlik göstergesi için yeterli değil. Senin tebessümün, senin tatlı sözün binlerce liradan daha değerli. Liralar cebinde dursun, bir tebessüm lütfen verir misin? Lütfen bir tebessüm rica edelim.

Ne yapsın senin paranı bebek? Bir öpücük bir çuval para ediyorsa eğer, paran kasan-da dursun, bir öpücük ver bu çocuğa. Ensar, Ensar mal değil yürek verdiler de öyle oldular. Kur'an, Ensar'ın karakterini çiziyor. Kendilerine gelenden mutluluk duydular, Allah buyuruyor. 400 aile, nihayetinde 500 nüfusu olan bir şehre gelmiş. Her eve birer misafir girmiş. Birer odalı evler zaten. Evler birer odalı, bir odalı eve bir misafir de gelmiş ve yarın gitmeyecek, orada kalacak, evi yok çünkü. Senin gidecek bir yazlığın da yok. Çıkacak üst katın yok. "Eh ne yapalım, Peygamber getirmiş, mecbur idare edeceğiz, biz de Müslümanlığı kabul etmiştik zaten" mi demişler? Bundan mutluluk duymuşlar; evimize bir kişi daha geldi. Hani misafir odası günlerdir zaten boştu, tozlanmıştı. İyi ki misafir odasına misafir geldi değil.

Kardeşim bir odalı ev bir odalı! Tuvalet bile yok evde. Tuvalet için akşam açık alana gidiyorlar. Bir odalı, penceresi olmayan kerpiç bir ev. Çok hızlı kalkınca kafan tavana vuruyor. Böyle bir eve bir aile daha geliyor diye yüzleri gülmüş. Cömertlik, cömertlik! Senin ka-

yınpederin veya baban veya en yakın arkadaşın kazara kalmaya gelecek olsa zaten Birleşmiş Milletler'den yardım istersin akşam misafirimiz var diye. Ne o misafir sendeki hazır bir tas çorbayla ikna olur ne de sen yemek şovu yapmadan, hazırlık şovu yapmadan onu karşılamaya razı olursun. Çünkü sen onu yüreğinle istemedin. Cömertlik, yüreğinde öbür mümine yer açmanın adıdır. Zaten parayı koyacak yer bulamıyordun. Vergi verecek yerde Müslümanlar'a sadaka verdin diye avunma, sen yüreğini göster. Aç yüreğine milyarlarca insanı sığdır. Allah bunu görsün. Evini aç. Allah görsün. Beton eskimez ya, gelsin. Misafir çocuğuyla gelsin, mümin ailesiyle gelsin. O da seni sevsin, sen de ona yüreğinde yer ver. Allah bu sevgiye cennet versin. Ensar'a kazandıran şey bağırılarını, evlerini, yüreklerini açtıkları Muhacirler'i sevmeleri idi. Yasal zorunluluk gereği ya da bütün kameralar dolmuş, afet bölgesi diye sen de mecbur evine misafir kabul edeceksin. Bunu yapmadılar, böyle değildi onların yaptığı.

Seve seve, şirket ortağı gibi karşıladılar onları. Allah da onları karşıladı ama. Onlar Ensar'ı bağırılarına koydular, Allah da onları Firdevs cennetlerine koydu. Cennet dünyadayken onların oldu. Biz cömertlik sahnesini hep takır takır para sayılırken düşünüyoruz. Her tebensüm, her çocuğun yanağındaki öpücük, her çocukla misket oynamak bir cömertliktir. Kendi çocuğuna gösterdiğin cömertliktir. Yetime gösterdiğin cömertliktir. Diğer müminin çocuğuna gösterdiğin -velev zengin olsun- cömertliktir. Ve eşlerin birbirlerine karşı fedakârlıkları cömertliktir, Allah'ın razı olduğu şeydir. Yasa gereği yaptıkları değil, yapmak zorunda olmadığı hâlde gösterdiği fedakârlık Allah'ın istediği şeydir. Zaten yasa gereği yapacağın şey ya da örf baskısıyla yapacağın şey ya da adamın gücü, kadının gücü yüzünden pes ederek yaptığın şey çok değerli değil ki.

Bir insan sabaha kadar uyuduğu zaman “maşallah, ne güzel uyudu sabaha kadar” mı diyeceğiz. Sabaha kadar başka bir insan için uykusuz kalana “maşallah, Allah kabul etsin” diyeceğiz. Uyku gerektiği zaman uyku, yemekten fedakârlık gerektiği zaman yemekten, tebensümden fedakârlık gerektiği zaman tebensümden, nasılsın demek işe yarıyorsa nasılsın demekten, gidip acısını teselli etmek gerekiyorsa acısını teselli etmekten, ne gerekiyorsa benden onu yaptığım zaman cömertim ben. Yoksa kardeşler, cenaze oluyor, evine gidiyorsun adamın müthiş lokanta ziyafeti! Keşke bu adamın anası da ölse de bir ziyafet de onda çeksek diyorsa, bu değil anlattığım. Taziye bitikten iki ay sonra hâlâ onun başı bükük, bir türlü babasının ölümünü unutamıyor. O zaman git babasın ölümündeki acısının yarısını al. Seni bağırına basın, onu kucakla. “Baban yoksa yavrum, amcan olarak buradayız” de. Hâlbuki sen onun akrabası da değilsin ama “amcanım ben senin” de, onun baba kaybının acısını al. Taziye bu. Fedakârlık bu. “E cenazeye gitmiştik biz, sonra da baş sağlığına gittik, herkes oradaydı” ama belediye başkanı da protokol gereği oradaydı zaten! Herkes oradaydı, herkes gidince sen neredesin, cömertlik bu. “E işim gücüm var...” İşsizlerden bir hayır yok ki zaten. İşini gücünü bırakan fedakâr olacak. “İşim yoğun...” E işin yoğunsa fedakârlığın daha büyük olacak. Nasıl 5 lira verene göre 15 lira veren daha büyük bir infak yapmış oluyor; emekli bir adamın bu görevleri yapmasıyla, yoğun işleri olanın yapması aynı mı Allah katında?

Elbette yaptığın fedakârlığın türü, ağırlığı ona kıymet kazandıracak. Sadece mal veren değil, verilmesi gereken her şeyi veren değerli Allah katında. Mümin standardı bu zaten. Öbür türlü dünyanın hemen hemen her devleti kazalarda sigorta migortayla, bir isimle yardım yapıyor. Maddî açığı herkes kapatıyor. Ama kimsenin kimseye yüreğini vermediği bir zamana geldik. Ensar'ın tarih olduğu zamana geldik. Değil “ben iki hanımından birini boşayayım da evlen” diyecek, zengin olmayana helalinden bir kız verilmeyen zamana geldik. İşte fedakârlık çeşidi bu. Cömertlik bu.

Biz Allah Teâlâ'nın hiçbir şekilde ama hiçbir şekilde, şu yeryüzünde aç kalmaması için insanların, çıplak kalmaması için, serilip süpürülmemeleri için, zulüm olmaması için kimseye muhtaç olmadığını biliyoruz. Allah dileseydi doğan her çocuğun yanında bir de ambar yapardı, o ambarla da gıda ihtiyacını karşılardı kangurular gibi. Dileseydi Allah kimsenin kimseye, anne sütüne bile muhtaç olmayacağı şekilde güneşi soluyarak, güneş enerjisiyle ya-

şayacağımız bir insan olarak yarattı. Zor mu Allah için? Bağırsak sistemini kurmaktan daha mı zor Allah için? Yani kafamıza veya alnımıza bir güneş ısı enerji sistemi kurması Allah'ın; bu bağırsak, mide, böbrek sisteminden de mi zor! Zor muydu Allah için? Neden Allah kimini fakir, kimini aç, kimini moralsiz, kimini hasta, kimini işsiz, kimini canı sıkılmış, bitkin, kimini kocasından boşanacak, kimi karısını sevmez, kimi babasını sevmez, kimi çocuğundan nefret etmiş yarattı? Bu kaos niye var bu dünyada? Merhametli kulları ortaya çıksın diye. Zor zamanda işe yarayacak kullarını görmek istiyor Allah. Dileseydi bu zorlukları vermezdi. Bunları niye verdi; iş istiyor Allah. İçimizdeki iman ateşinin kor olup olmadığını görmek istiyor.

Onun için benim mahalleimde veya ilgi alanımda yetim bir çocuğun bulunması bizim mahallenin sorunu değil, bizim mahallenin Allah Teâlâ'nın ilgi alanında olduğunu göstermesidir. Filan kâfir ülkede hiç bu tür sorunlar olmuyor, afet olmuyor, insanların güvenlikleri, harçlıkları, garantileri, her şeyleri yerinde olabilir. Orada Allah Teâlâ'nın bir imtihanı yok ki kullarına. Orada devlet de karşılar, açlıktan da ölse kimse ilgilenmez ama biz öyle değiliz. Biz bütün insanlığı uhdesinde kabul eden, "Allah'ın yarattığı her insan hatta her canlı benden sorulur" bir mantığa sahibiz. Biz Medine'de otururken Irak'taki dağdan bir keçinin düşmesinden kendisini mesul hisseden bir Ömer'in peşinden gidiyoruz. Biz farklıyız, biz biliyoruz ki eğer benim şu çevremde aç insan varsa beni görmek istiyor Allah orada.

Çevremde moralsiz insan varsa Allah beni görmek istiyor. Çevremde namazsız insan varsa Allah beni görmek istiyor. Bunları namaza davet etmek için. "E bizim caminin imamı uğraşsın." Kıyamet günü bizim caminin imamı cennete gitsin, biz burada bekleriz mi diyeceksin? İmamları mı cennete göndereceksin kıyamet günü? Allah öyle mi diyor yoksa "yarışın" mı diyor? İmamdan önce sen hallet, yarışı kazan. Allah'ı kazan. Eğer benim bölgemde alkol satılan bir yer varsa Allah beni görmek istiyor. Bu alkol bataklığından kaç kişiyi kurtaracağım, o bataklığı kurutup kurutamayacağımı görmek istiyor Allah. Benden beklediği cömertlik budur. Yeri geliyor, insanların parası hiçbir işe yaramıyor. Kimsenin zaten acil fakirlik ihtiyacı yok.

Bir örneği şu İsrailoğulları'nın, Allah'ın ulu'l-azm peygamberlerinden birisine yaptığı saygısızlığı, kendi menfaatlerine olan bir işi bile saygısız bir şekilde yokuşa sürüşüne ne diyor Allah? Dört defa Allah'ın peygamberini "sor Allah ne diyor" diye sıkıştırılmalarına. Sanki "gazeteye bak bakalım ne varmış orada" der gibi "Cebrail gelsin bize açıklasın" diyen adamlarla sadece bir rüya gördüğü için, rüyasında kendisini çocuğunu keserken gördüğü için, "bir bekleyelim bakalım, herhâlde Cebrail bu rüyamı yorumlar" demeden kalkar kalkmaz sabahleyin uyuyan çocuğunu eline alıp, mutfağından da bıçağını alıp koç keser gibi çocuğunu kesmeye götüren İbrahim aleyhisselam arasındaki farka dikkat ediniz. Üçüncü bir cömertlik sahnesine dikkatinizi çekiyorum kardeşler.

Üçüncü cömertlik sahnesi: Buharî'den hadis-i şerifi naklediyorum. Resûlullah aleyhisselam Efendimiz, bir gazveye yani cihada giderken iyice bıkmış, yorulmuşlardı. Hayvanları da yoruldu bıktılar, güneşin altında yürüyorlar. Klima yok, ayakkabı yok, doğru dürüst binecek hayvan da yok. Bir deveye üç kişi nöbetleşe biniyor. Bir saat biri biniyor, ondan sonra o yaya yürüyor, ondan sonra öbürü. Resûlullah aleyhisselam bile hayvanına nöbetleşe biniyor. Yok, binek hayvan bile yok. Hayvanlar yorulmuşlar. Amir isimli bir sahabe tutmuş, küçük marş gibi bir şey söylemiş. Ben tercümesini üstünkörü yapayım. Diyor ki, biz ki ölmek pahasına Allah'a iman ettik, biz ki ölümü göze alıp Muhammed'in peşinden gittik, ölüyoruz yılmıyoruz, yolumuza devam ederiz... şeklinde kendi kendine bir şiir söylüyor.

Herkesin bitkin olduğu bir sahnede, yorulmuş herkes, güneşin altında kavruluyorlar, böyle bir marş herkesi hareketlendirmiş. Hayvanlar da bu seslerden hoşlanmışlar, sanki çüşlenmiş gibi onlar da hareketlenmişler. Aleyhisselam Efendimiz bakmış ki bir hareketlenme oldu. Binlerce hayvan, 40 bin kişi kalabalık bir ordu. Ne oldu demiş. "Ya Resûlallah, Amir şiir söyledi de herkes etkilendi bundan" demişler. Bana çağırın onu demiş. Gelmiş. "Allah senden razı olsun" demiş. Allah senden razı olsun! Hâlbuki o ordulardan birini Osman radi-

yallahuanh donatmıştı. Ona da “Allah senden razı olsun” demişti. Sonra amir geldi, şiiriyle bir on dakikalık canlılık verdi. Sonra hayvanlar gene yoruldu tabii. Ot yemiş gibi olmadı hayvan, herkes gene yoruldu. Birkaç saniye de olsa moral verdi ümmet-i Muhammed’e. Allah ondan razı olsun.

Sonra bu sahabi bir dikkatsizlik eseri yaralandı aynı cihatta ve şehit düştü. Fakat yaralanırken anladığım kadarıyla, tam ayrıntısı yok hadislerde, herhâlde parmağı kopan damarına basıp ayırmış onu acı çekmemek için. Yani bir tür intihar eder gibi olmuş. Yanındakiler de “yandı yandı...” demişler, “şehitliği berbat oldu.” Efendimiz, “kime söylüyorsunuz bunu?” buyurmuş. “Amir için söylüyoruz ya Resûlallah” demişler, “yanlış iş yaptı, belki ölmeyecekti, damarımı kopardı öldü.”

“Amir iki kere şehit oldu” buyurmuş, iki kere! İki kere kazandı, hem şehit oldu, hem bu olaya gelirken Amir çok büyük iş yaptı. Mübarek sanki bir tanker soğuk su dağıttı. Sanki gıda programında insanlara birer poşet helva dağıttı. Ne yapmış arkadaşım ya. Dört mısralık bir şiir okumuş adam. Dar zamanda, moralsiz bir zamanda, moral vermiş müminlere. Coşmuş müminler. Allah da ona coşmuş. Hani güneşin altında kıvranıyor insanlar, bir tanker soğuk su versen onlara, alimallah ona cennet de verilir. Bu sadece bir şiir okumuş. Allah senin samimiyetine bakıyor. Bir şiirdi becerebildiğin, senden bir şiir istiyor. Bu yuva dağılıyor, sen on dakika ilgilenen dağılmayacak, senden onu istiyor Allah. Git ilgilen.

Kardeşler; mal, çocuklar, evlerimiz, keyfimiz, vaktimiz, vaktimiz ve canımız. Tekrar sayıyorum: Malımız, çocuklarımız, evlerimiz, rahatımız, keyfimiz, vaktimiz. Bunlar fedakârlık aranan şeylerdir. “Hiç vaktim yok.” Vaktin olduğu zaman değil, vakitsiz zamanında vakit bulup Allah için bu yetimle ilgilen. Vakfa ayıracak, derneğe ayıracak vaktin yok. Fazla vakitten istemiyordu Allah zaten. Olmayan vakti çıkarmanı istiyordu. Emekli, iş güç yok, sen bela olursun vakfa. İşinden ayır gel, Allah seni görsün. Onun adı fedakârlık, onun adı cömertlik.

“Evde çok darız biz.” Dar evine getir, zaten kullanmadığınız yer küf tutmuştu, camlarını açsın diye oraya muhacir getirme. Bir odalı, tuvaleti, banyosu, penceresi perdesi olmayan evine Mekke’den gelen muhaciri yerleştir. Allah da seni Firdevs’e yerleştirsün. Çocuklarından fedakârlık yap. Fakirlerin çocuğunu kurduğun özel okullara, medreselere toplama. Kendi çocuğunu hedef yap. Şu kadar çocuk yapalım, beş aile bu kadar çocuğumuz olsa bir medrese doldururuz diye projeler yap. Başkasının çocuğu üzerinden hesap yapma, kendi çocuğundan hesap yap. Tebessümünden, zevkinden, keyfinden feragat et. Allah görsün ki vaktini veriyorsun, canını da vermeye hazır olduğuna inansın Allah. Yoksa şehitlik edebiyat üzerinden olmuyor.

Osman ibni Affan’ın, Abdurrahman ibni Avf’ın cömertliklerini anlatmak ibadet değil ama bir şiir söylersin, Allah senden razı olur. Bir tebessüm edersin, ağlayan bir çocuğu güldürürsün, Allah da seni güldürür.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.
Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.